

Poradca pestovateľa

Vydáva Agrada s.r.o. a Iniciatíva prosperujúce olejnice (IPO)

ČÍSLO 3 (ROČNÍK IV.)

APRÍL 2014

PESTOVATEĽOM

Iniciatíva Prosperujúce olejnice,
Agrocoop Hul, PPD Prašice, Agro-Racio Liptovský Mikuláš, osivárske spoločnosti
srdečne pozývajú na

Deň poľa Repky ozimnej

od 9.30 h. dňa:

13. mája 2014 (utorok) sa koná na pok. poli **PPD Prašice**
(blízko el. rozvodni **Malé Bedzany** u Topoľčian)

14. mája 2014 (streda) sa koná na pok. poli **Agrocoop p.v.d. HUL**
(cesta Hul-Radava uprostred napravo)

13. júna 2014 (piatok) sa koná na pok. poli **Agro-Racio Liptovský Mikuláš**
(pri starej ceste z LM do Ružomberku, asi 1 km naľavo za LM)

Program *

- Zahájenie (predstavitel' hostiteľského podniku)
- Zoznámenie s pokusmi a agrotechnikou (agronóm podniku)
- Základné informácie o repke 2014 (odborní garanti)
- Komentovaná prehliadka pokusov s odrodami a jesenným dusíkom (odborní garanti + osivárske spoločnosti)
- Spoločná diskusia, občerstvenie (predpokladané ukončenie 13 h.)

* V Húli bude prehliadka strojov Centex RS (New Holland, Hardi, Fliegl, Krone, Lemken, Sola), v Prašiciach stroje Horsch, fungicíd Symetra pre rok 2015, na všetkých lokalitách informácie o hnojivách (Ensin, Urea Stabil, Sulfammo)

Odborní garanti: Ing. D. Bečka, Ph.D., Ing. P. Bokor, Ph.D, prof. J. Vašák, CSc.
(Česká zemědělská univerzita a Slovenská poľnohospodárska univerzita)

Kontakt: Ing. Peter Bokor, Ph.D. (0908 133 966, peter.bokor@uniag.sk)

Oznámenie: Poradca pestovateľa má obmedzený rozsah a nie je v ňom možné publikovať fotografie. Navyše je príprava Poradca 2. pošleme na grafickú úpravu a na ne; 4. tlač a stránkovanie; 5. zabale do Prievidze; 6. tam obáľkovanie + všetko po napísaní trvá viac ako 10 jar. Preto zakladáme webovú stránku Tam si záujemci môžu Poradca prečítame umiestňovať ďalšie texty a fotografie. Aspoň sa o to pokúsime.

ca ťažkopádna: 1. napíšeme; redakciu; 3. pošleme do tlačiarne a poslanie poštou z Mělníka adresy; 7. zaslanie adresátom. To dni a tak nestíhame tohtoročnú <http://poradca.agrobiology.eu>. ťať skôr a okrem toho tam bu-

Redakcia Poradca pestovateľa

Rekordne skorá jar

Repkový kalendár píšem 20 rokov. Podľa pozorovania pri Prahe – klimaticky približne Topoľčiansko – je počiatok kvitnutia repky ozimnej 5.4.2014. Rovnaký dátum bol v rekordne suchom roku 2007. Súčasný normál je 22.4., v predminulom desaťročí bol 25.4. Tento rok na Podunajskej nížine začala repka kvitnúť 20.3., na Liptove a ČM vysočine vykvitne asi okolo 20.-25.4.2014.

Najneskôr začala kvitnúť 4.5.2006, ale aj minulý rok: 2.5.2013. Vzťah k výnosom semien nie je výrazný. Všetky zmienené roky (2006, 2007, 2013) boli výnosovo nadpriemerné. O výnose rozhodne počasie od počiatku apríla do konca mája. Pokiaľ bude sucho a horúčavy, budú výnosy tento rok skvelo zakorenenej repky len dobré: v SR cca 2,4 t/ha, v ČR 2,9 t/ha. Pokiaľ bude chladno a daždivo, repka má

„našliapnuté“ v SR na 2,8 t/ha v ČR na 3,3 t/ha.

Píšem aj dobu „repkovej zimy“. To znamená, že pôda je premrznutá, alebo na repke leží trvalo sneh, či oboje. Zima sa neuveriteľne skrátila (tabuľka). Preto považujem jesenný dusík (40 kg N/ha) na konci októbra a počiatku novembra za skutočne dôležitý. V suchých oblastiach = väčšina SR i ČR – pokiaľ nejde o predčasné výsevy, bude potreba zvýšiť i výsev semien na asi 1,2 výsevnej jednotky. O tom s viacročnými podkladmi nabudúce.

Obdobie	Trvanie „repkovej zimy“
1995/6-2004/5	57,4 dní
2005/6-2013/14	47,7 dní

Prof. Jan Vašák, CSc, ČZU v Praze

Ceny sa zlepšujú

Dopyt po agrárnych komoditách je už niekoľko rokov veľmi dobrý. Komodity chýbajú, pretože trh i sila tretieho sveta akceleruje. Takže ani skvelá, proti prognóze ale menšia úroda sóje v južnej Amerike nedokázala znížiť cenu repky z úrody 2014. Nemecká ponuka farmárskych cien z úrody 2014: potravinárska pšenica 188€/t, sladovnícky jačmeň 203 €/t, slnečnica 318 €/t, repka 355 €/t bude musieť narásť. Už teraz sa v Česku dá nová repka predať za 375 €/t a sladovnícky jačmeň môže

stáť i 210-220 €/t. A to sa repka po žatve 2013 predávala i za 340 €/t. Asi to chce pár týždňov vyčkať. Úrodu a ceny v EU určí počasie v apríli a máji. Zatiaľ je sucho. To je ďaleko významnejšie, než dovozy po uvoľnení trhu z Ukrajiny. Tie až na výnimky nemajú po započítaní dopravy žiadnu cenovú prednosť pred produkciou EU.

Ing. V. Mikšík, Ph.D, prof. J. Vašák, CSc, ČZU v Praze

Příprava řepky pro sklizeň

Stavy řepky v Čechách i na Slovensku vypadají po letošní mírné zimě velmi nadějně. Řepky začaly velmi brzo nakvétat, na jižním Slovensku už po 20. březnu a na jižní Moravě od konce

března. Čas sklizně se blíží. Lze očekávat dřívější žně než v běžných letech. Posledním zásahem, který rozhoduje o výnosu je aplikace regulátorů dozrávání (desikantů) a lepidel.

S posunutím hladiny výnosů k 4 t/ha a více, je sjednocení zralosti nutným zásahem. Čtyřtunové řepky mohou mít až o 1000 šesulí na m² více než třítunové. Tato obrovská hmota šesulí nerovnoměrně zraje a prosychá. Výsledkem je přežralé horní patro šesulí s tendencí k pukání a naopak zelené patro spodních šesulí často napadených padlím. Chceme-li dosahovat rekordní úrody řepky, musíme předsklizňové regulace a lepení, zařadit do běžného pěstitelského systému.

Základem je správné určení termínu aplikace těchto přípravků. Pokud použijeme tank mix lepidla a desikantu, zvolíme kompromis, tedy ošetření cca 3 týdny před sklizní. Sóló aplikaci lepidel provedeme 3-4 týdny před očekávanou sklizní. Velmi důležité je určení termínu aplikace desikantu. Určitě se neřídit kalendářem – každý rok je jiný, ale aktuálním stavem. Porosty mají být žluté, šesule ohebné a nepraskají, většina semen má již tmavá líčka. Velkou chybou je hodnotit zralost na souvratích, které jsou utužené, podmáčené apod. Řepky zde bývají o 3-5 dnů zralejší než na zbytku pole. Z přípravků volíme nejčastěji glyfosáty, vzhledem k jejich ceně a systemické likvidaci plevelů. Reglone a jemu podobné přípravky použijeme jen pro rychlou a razantní desikaci defektních porostů.

Lepíme především porosty poškozené šesulovými škůdci, kroupami či výnosově nadějně. Desikujeme přednostně zaplevelené, zmlazené a výnosově nadějně řepky. Pouze u řepok do 3

t/ha, nezaplevelených a nezmlazených, může uvažovat o vypuštění těchto zásahů.

Hlavní výhody předsklizňových ošetření je sjednocení a urychlení zrání. To nám mnohdy zachrání úrodu před nepříznivými živly. Tyto porosty se také sklízí mnohem rychleji a při nižších sklizňových ztrátách.

Řepku nenecháváme také přežrát. Jednak hrozí riziko krupobití, ale i když nedochází k viditelnému otevírání šesulí a vypadávání semen, v průměru se nám každý den po optimálního termínu sklizně „ztratí“ asi 25-30 kg úrody z hektaru.

Tab.1 – Provozní výsledky s leteckou aplikací lepidla Spodnam DC (Systém výroby řepky západoslovenského kraje 1986–1989, 46 pozemků, Hrnková in Vašák a kol., 1991)

Odstup aplikace-sklizeň	Výnos semen (t/ha)		Přírůstek výnosu semen (%)
	Spodnam DC	neošetřeno	
do 2 týdnů	2,97	2,69	10
nad 2 týdny	3,21	2,71	18

Tab. 2 – Přesné pokusy s regulací zrání a lepením ozimé řepky

(Výzk. stanice ČZU, Č. Újezd, o. Praha-západ v roce 2012).

Varianta	Výnos semen		HTS (g)	Sklizňové ztráty (kg/ha)
	t/ha	%		
Kontrola	3,60	100	4,89	164
Elastiq (1 l/ha)	3,83	106	4,91	146
Elastiq Ultra (1 l/ha)	3,83	106	5,17	121
El. Ultra + Clinic (0,6 + 5 l/ha)	3,99	111	4,68	146

Ing. D. Bečka, Ph.D., prof. J. Vašák, CSc. (ČZU v Praze).

Mohutné korene – základ pre dobrý výnos

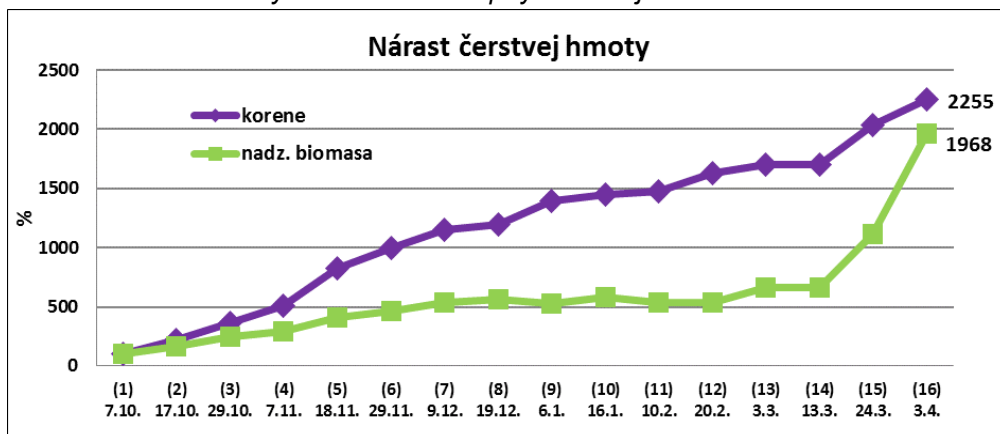
Rekordne teplá zima dopomohla k takmer nepretržitému rastu koreňov repky ozimnej. Počas zimy nám pôda zamrzla krátkodobo len päťkrát. Z toho trvalejšie zamrzla až 24. 1. 2014, tzv. repková zima (zamrznutá pôda) trvala len dva týždne. Po jej skončení hneď nastal merateľný nárast čerstvej hmoty koreňov. Obnovenie jari prišlo tento rok veľmi skoro. Ovocné stromy začali kvitnúť približne o dva týždne skôr oproti normálu. Po otvorení jari začala nadzemná biomasa veľmi rýchlo a bujne rásť. S tým súvisí i skorší nástup objavenia sa prvých kvetných púčikov. Pri odberoch rastlín po 13. 3. 2014 ma prekvapilo, že je neustále vidieť významný rast koreňov. Predpokladám, že ich rast sa zastaví na začiatku kvitnutia (Červený Újezd 405 m n.m., po 15.4.2014).

Vzhľadom k vyššie uvedeným aspektom chcem upozorniť na potrebu neskorého hnojenia dusíkom na jeseň (koniec októbra až začiatok novembra). Tento dusík jednoznačne nevynechať a aplikovať

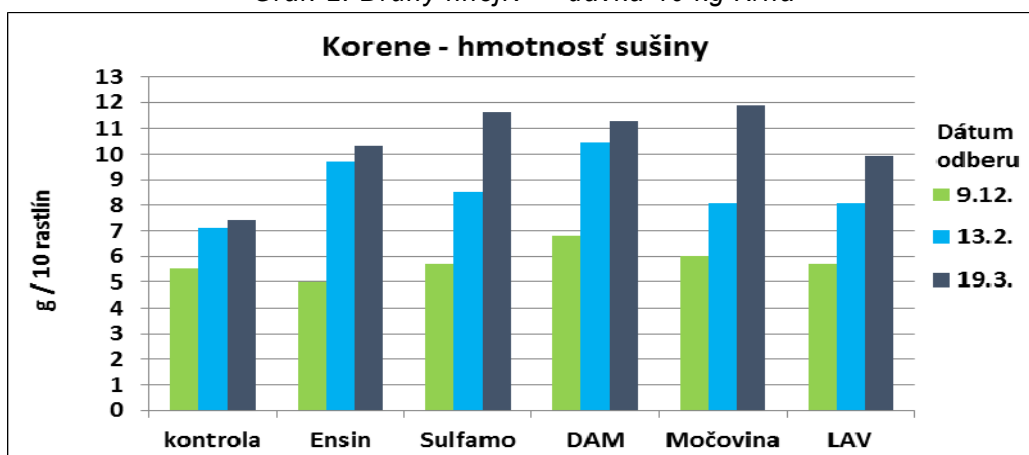
v dávke 40 kg N/ha. Ďalším dôležitým opatrením je veľmi skoré hnojenie na jar. Takto aplikovaný dusík sa z pôdy nestratí a počká si na obnovenie rastu.

V závere chcem poukázať na niekoľko zaujímavostí. V rámci sledovania pokusov, či už maloparcelkových alebo poloprevádzkových som si všimol obrovské medzirodové rozdiely. Odrody reagujú na neskorý dusík na jeseň veľmi variabilne. Pri porovnávaní hmotnosti čerstvej hmoty resp. sušiny koreňov nám vychádzali u niektorých odrôd až dvojnásobné rozdiely. Pozoruhodná je aj problematika aktivity koreňov počas zimy. My ju však zatiaľ nedokážeme objektívne namerať a zhodnotiť. Ďalšou zaujímavosťou je, že slabé repky dohánajú stratu počas zimy a jarného obdobia vyšším nárastom čerstvej hmoty oproti priemerným až nadpriemerným repkám. V konečnej fáze však bude najdôležitejším parametrom celkový výnos. Výsledky budem publikovať priebežne v Poradcovi pestovateľa.

Graf. 1. Dynamika rastu repky ozimnej – 2013/2014 v %

Graf. 2. Druhy hnojív – dávka 40 kg N/ha

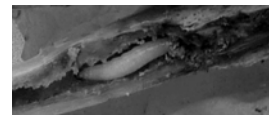
Aplikácia hnojiva: 29. 10. 2013

Ing. Juraj Béreš (Michalovce, doktorand na ČZU v Praze).

Výskyt krytonosa čierneho v porastoch repky na južnom Slovensku

Na jar v niekoľkých porastoch repky ozimnej v okrese Nové Zámky bolo možné pozorovať výraznejšie poškodenie rastlín. Najskôr sa predpokladalo sa, že poškodenie spôsobili larvy skočky repkovej. Neskôr, po preskúmaní lariev škodcu bolo potvrdené, že sa jedná o krytonosa čierneho (*Ceutorhynchus picitarsus*). Krytonos čierny významnejšie škody v porastoch repky ozimnej na Slovensku spôsobil pred viac ako 15 rokmi, odvtedy o ňom prakticky nebolo počuť. Tento príležitostný škodca repky môže lokálne spôsobiť vážne poškodenie rastlín. Chrobáky spôsobujú len malé škody na rastlinách repky. Na porasty nalietať od

polovice septembra. Veľké škody spôsobujú larvy, ktoré vyzierajú chodbičky v dužine stonky, prežierajú sa až do koreňového krčka a ničia vegetačný vrchol. Poškodenie rastlín je dobre vidieť v jarom období, pred obdobím intenzívneho rastu. Poškodené rastliny sú zakrpatené (bonsajovitá repka), nemajú hlavnú stonku a vytvárajú veľa bočných výhonov. Pri prerezaní rastlín sa v nich môžu nachádzať biele, beznohé, larvy dlhé 4 - 5 mm, s hnedou hlavou.

Ing. Peter Bokor, Ph.D., SPÚ v Nitre.

